

Piirideta mõju – tuuletööstuse nähtavad ja varjatud küljed

Rahvusvaheline konverents Valga Kultuurikeskuse Ovaalsaaalis **22. mai 2026**

Ettekanded eesti ja inglise keeles, videomaterjal subtiitritega, paneeldiskussioon eesti keeles. Võimalus esitada küsimusi oma valdkonna ekspertidele. Ootame aktiivset osavõttu. Konverentsist on veebis otseülekanne, hiljem subtiitritega salvestuse vaatamise võimalus.

Tuuleenergeetika arendamisega kaasnev toime ei piirdu riiklike ega administratiivsete piiridega, vaid ulatub üle piirkondade, kujundades kohalike kogukondade käekäiku ja keskkonda laiemalt.

Eesti ja Läti piirilinnas Valgas aset leidev konverents keskendub tuuleenergia rajatiste põhjustatud tervisemõjudele – eeskätt läbi infraheli – ning laiematele loodus- ja keskkonnakaitselistele küsimustele. Mitme suuremahulise tuuleenergiaprojekti kavandamine piirkonda tingib vajaduse hinnata nende pikaajalist toimet kohalikele kogukondadele ja looduskeskkonnale mõlemal pool piiri.

I osa. Ettekanded

Sanda Čingule, Läti. Majandusteaduste doktor.

Kohalike inimeste põhiväärtuste kaitsel: kogukondlik vastuseis ja Läti kogemused seoses tuuletööstuse pealetungiga.

Läti elanikud keelduvad olemast "katsejānesed" uuritavates tuuletööstuse piirkondades, kus mastaapne tööstuslik arendus ohustab otseselt inimeste tervist, looduskeskkonda ja kultuuripärandit. Kohalikud kogukonnad peavad oma elukeskkonna ja väärtuste kaitsel olema ise aktiivsed ja nõudlikud, esitades argumenteeritud seisukohti kõigil tasanditel kuni ministriumide ja kohtuteni välja. Juba viimased 2 aastat kestnud võitluse keskne eesmärk on korrastada seni puudulik ja kaootiline seadusandlus, et lõpetada kogukondadest ülesõitv ja reguleerimata arendustegevus ning seada elanike põhiõigused seaduse silmis esikohale.

Kert Lapimaa, Eesti. MTÜ Kodanike Teadusalgatus Eesti tegeleb andmete kogumise ja analüüsiga, mis puudutab elukeskkonda, keskendudes tihti suurarenduste, nagu tuuletööstuse, mõjudele.

Prof. Mattssoni koostatud infraheli müramodelleeringud Eestis ja Lätis. Eesti kehtivate müranormide eksitavus ja kehtivate mõõtmismetoodikate suutmatus kaitsta hiigeltuugenite tegeliku akustilise mõju eest.

Ettekanne keskendub Prof. Ken Mattssoni (Uppsala Ülikool Rootsis) poolt spetsiaalselt Eesti ja Läti piirkondade jaoks loodud numbrilistele modelleerimistele, mis aitavad mõista madalsagedusliku heli tegelikku levikut maastikul. Kert selgitab, millist rolli mängib tänapäevane tippteadus tuuleparkide keskkonnamõjude täpsel hindamisel ning milles seisneb Eesti kehtivate müranormide eksitava olemus ja miks praegused mõõtmismetoodikad ei taga piisavat kaitset hiigeltuugenite tegeliku akustilise mõju eest.

Prof. Alves-Pereira, Portugal. Bakalaureusekraad füüsikas New Yorgi osariigis Stony Brook Ülikoolis; magistrikraad biomeditsiinitehnikas Drexeli Ülikoolis Philadelphias, doktorikraad keskkonnateadustes Lissaboni Nova Ülikoolis. Alates 1988. aastast on uurinud infraheli ja madalsagedusliku müra bioloogilisi mõjusid nii loom- kui ka inimkatsetes. Alates 2017. aastast on rahvusvahelise akustikaorganisatsiooni *International Acoustics Research Organization* teadusdirektor. Oma esimest tuuleturbiinidega seotud juhtumiuuringut esitles 2007. aastal teisel tuuleturbiinide mürale pühendatud konverentsil Lyonis, Prantsusmaal.

Kaitse illusioon: sajandivanused mõõtemetodid kaasaegses müratõrjes.

Professor Alves-Pereira käsitleb oma ettekandes kehtivaid müra mõõtmise metoodikaid, mis pärinevad peaaegu sajanditagusest digieelsest ajastust. Ta analüüsib, kuidas neid vananenud norme esitletakse tänapäeval eksitavalt kui piisavat kaitset müra eest.

Jānis Blahins, Läti. Loodusteaduste magister keskkonnateaduste ja juhtimise erialal, teadur, ekspert, doktorikraadi kandidaat füüsikas. Läti Ülikool.

Tuuletööstuse infraheli alused: prognoosimine, mõõtmine ja tagajärjed.

Ülevaade tuuleturbiinide tekitatud infraheli emissioonist (allikast pärinev heli) ja imissioonist (heli, mis jõuab vastuvõtjani ehk inimeseni). Kuidas prognoosida infraheli levikut ning millised on nõuded korrektsete imissioonimõõtmiste läbiviimiseks keskkonnas. Analüüs keskkonnamõjudest, mis tekivad paljude heliallikate (emitentide) koosmõjul. Ekspert hinnang drastilistele akustilistele tagajärgedele, mis kaasneksid Läti valitsuse plaani elluviimisega püstitada üle riigi 2000 hiigeltuulikut kogukõrgusega kuni 375 meetrit.

Anti Kukkela, Eesti. Arst, Saaremaa Vallavolikogu.

Tuuleturbiinide pulseeriva akustilise energia mõju tervisele.

Tuugenite tekitatav infraheli (pulseeriv akustiline energia) levib kümnete kilomeetrite kaugusele ja põhjustab elusolenditel ulatuslikke ajas kuhjuvaid ja süvenevaid kahjustusi. Ettekanne annab detailse ülevaate pulseeriva akustilise energia tervisemõjudest.

Toomas Toimeta, Eesti. Pärnumaa muusik, luuletaja, sotsiaalpedagoog. Sopi-Tootsi tuulepargi mõjuala elanik.

Elust tuuletööstuse kõrval.

Kaupo Vipp, Eesti. Publitsist, füüsikaõpetaja Saaremaal.

Lääne-Saaremaa elanike muredest seoses Saaremaa mereranda plaanitava (valmimise korral planeedi suurima) meretuugenite tööstuspargiga.

Urmas Maranik, Eesti (MTÜ Looduse ja Inimeste Eest) kaitseb Eesti loodust ja elukeskkonda, suunab Eesti energiapoliitikat vastutustundliku ja taskaalustatud arengu rajale.

Ülevaade Eestis toimuvast, mh Valga linna ümbruse tuuletööstuse arendustest

Valgat ähvardab nii Eesti kui ka Läti poolt tuuletööstuse mastaapsed arendused. Missugused, kus, kui suured, mida see tähendab suures plaanis?

II osa. Vestluspaneel.

Osalevad volikogude liikmed ja kohalike kogukondade aktiivide esindajad üle Eesti.

- Sirje Kask, MTÜ Tõrva Looduse Heaks
- Kristo Kiviorg, Paide Linnavalitsus
- Maarja Maranik, Põhja-Pärnumaa Vallavolikogu
- Erik Perlin, Järva Vallavolikogu
- Evelin Poolamets, Vinni Vallavolikogu esimees

Konverentsi modereerivad: Urmas Maranik ja Erik Perlin.

Korraldajad: MTÜ Looduse ja Inimeste Eest, MTÜ Uniküla Kogukonna Selts.

Toetaja: Valga vald.